

= Velja po pošti: =

Za celo leto naprej: E 26.—
za pol leta > > 13.—
za četrto > > 8-90
za en mesec > > 2-20
za Nemčijo celotno > 29.—
za ostalo inozemstvo > 35.—

= V upravnosti: =

Za celo leto naprej: E 22-40
za pol leta > > 11-20
za četrto > > 5-60
za en mesec > > 1-60
S odstavljanjem na dom stane na mesec 2 E. Posamezne št. 10 v.

SLOVENEC

Političen list za slovenski narod.

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6/III.
Rokopis se ne vraca; nepraktirana pišma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona štev. 74.

Upravništvo je v Kopitarjevi ulici štev. 6. —
Sprejema naročnine, inserate in reklamacije. —
Upravnika telefona štev. 188.

Današnja številka obsega 6 strani.

Masarykovo razdiranje.

Ljubljana, 27. julija 1910.

Hozano pojo zdaj Masaryku zaradi njegovega skrupulja, ki smo ga včeraj osvetili, vladni listi, stebri sedanjega protislovanskega nemškega režima. Pravijo, da je odkrit, bistroumen kritik. Veseli jih osobito in jim je simpatično, ker je označil naše visokošolske zahteve za nezrele in za neizdelane. Veseli jih, ker dela Masaryk na emanicipacijo Čehov od Jugoslovanov. Izkratka: Masarykova članek izrabljajo, kakor smo pričakovali, da sramote Slovence in njihove kulturne zahteve. Skrbi jih le nekaj, nameč da Čehi ne bodo poslušali Masaryka in da ostane njegov glas vpijočega v puščavi. Nemci sodijo trezno in pametno. Znajo, da gostobesedni Masaryk pomenja v zbornici malo, toliko, kolikor pomenja dva poslanca med stoterimi, ker načeljuje Masaryk mogočni svoji stranki v državnem zboru, ki šteje celo dva poslanca, nameč Masaryka in pa njegovega tovariša Drtino.

Masarykova članek je prišel zelo prav »Slovenskemu Narodu«. Včeraj so načelkali članek z napisom »Priprave na jesen«, ki izgleda popolnoma tako, kakor žrjavijo žrjavji. Članek kaže, da so celo letošnji nepresoparni pasji dnevi zmešali tiste, ki uvodnikarijo v »Slovenskem Narodu«. Pred vsem se peča z akcijo čeških in nemških veleposestnikov, ki delujejo po vladnem naročilu na to, da se doseže premirje med Čehi in Nemci v češkem deželnem zboru. Na to pa z velikanskim veseljem pripoveduje: »V nekaki zvezzi s temi stremiljenji je pač tudi čedalje očitnejša nevolja čeških politikov na dr. Šusteršiča. Ta nevolja se javlja malone pri vseh strankah.« Masaryk je torej žrjavcem že vse stranke! In nato piše: »Vse neuspehe, vse blamaže in poraze »Slovenske Enote« v zadnjih mesecih državnozborskega bojevanja zvračajo zdaj češki politiki na dr. Šusteršiča.« Precej pazno sledimo politiki slovanske državnozborske delegacije na Dunaju, ampak o kakih blamažah in porazih »Slovenske Enote« nam pa res ni nič znanega. »Slovenska Enota« je v opoziciji. Bori se odločno kot opozicija proti sedanju protislovanskemu sistemu, in sicer tako, da se vedno in vedno umakne v divjem begu vlada pred njo. Lani je bilo tako ob poletnem koncu državnozborskoga zasedanja in letos tudi. Stru-

pna jeza na slovansko opozicijo po vseh vladnih časopisih vsled njenega odločnega nastopa in vsled njene takte nasproti vladni večinici letos in lani, dokazuje, da o parlamentarnih blamažah in o porazih zamore govoriti le vlada, ne pa slovanska opozicija, ki dozdaj ni bila niti enkrat poražena. »Narod« je bil, je in ostane pod vtipom pisave po vladni podkupljenih šmokov, kar je sicer zelo žalostno, a popolnoma resnično in bi pisarjenje »Slovenskega Naroda« celokupnosti avstrijskega Slovanstva zelo škodilo, da ni »Narod« sam tako osamljen s svojo pisarijo, kakor je osamljen n. pr. s svojimi izvajanjimi Masaryk v »Slovenski Uniji«. »Naroda« ne vodi glede na sedanost skupna jugoslovenska in slovanska stvar, mavec zgloti strankarsko in osebno sovraščavo proti načelniku naše stranke. Pravijo češkim politikom, zakaj da so tako kratkovidni, površni in neprevdarni, da se dajo od dr. Šusteršiča za nos votiti. Mi prisojamo češkim politikom bistroumnost, temeljitos in prevdarnost in zavračamo očitek, narekovan po strankarski strasti, in nesramen napad »Slovenskega Naroda« na češke politike najodločnejše. Tako pisarjenje je lometersko, hinavsko, nesramno, trapasto, neumno in nehvaležno, ker tako pišejo tisti ljudje, ki se danes v prahu valjajo pred tistimi češkimi politiki, ki jih že jutri tako nesramno napadajo, kakor naši češki bratje pač niso zasluzili in ne zasluzijo. Za tiste blamaže, o katerih sanjari »Narod«, ki jih, kakor smo dokazali, ni bilo, ni odgovoren ne dr. Šusteršič, ni odgovoren ne Hribar, ni odgovoren ne Ploj, ni odgovoren ne Rybař, ni odgovoren ne Udržal, ni odgovoren ne Kramař, ampak kar se je zgodilo, zgodilo se je n. pr. hvala Bogu ob letosnji kampanji v proračunskem odseku sporazumno z vsemi jugoslovenskimi poslanci. Odločno zahtevamo, naj izjavi načelnik narodnonapredne stranke, če odobruje tako nesramno žaljenje čeških politikov. Zahtevamo in pričakujemo, da izjavi načelnik slovenske narodnonapredne stranke, če odobrava, ker »Slovenski Narod« dozdaj ni niti z besedico zavrnil nečuvenih žalitev tistega c. kr. profesorja Masaryka, ki imenuje naše želje po docenturah in reciprociteti in po slovenskem vseučilišču v veliko veselje nam sovražnega nemškega časopisa »nezrele« in »negotove«. Prepričani smo, da z nami vred obsoja naravnost izdajalsko pisavo »Slovenskega Naroda« in popolnoma neumestne osebne napade na načelnika naše stranke v tem slučaju.

»Narod« je šel tudi med prroke in piše: »Če se namreč Čehi ločijo od Jugoslovanov, potem bodo vladne stranke na jesen brez posebnih težav premagale opozicijo in obstrukcijo Jugoslovanov in še preko jugoslovenskih želja na dnevni red. Ce pa se Čehi ne ločijo od Jugoslovanov, potem je mogoče le, da ali vlada odstopi ali pa da razpusti državni zbor.« — Prerokovanje je vedno nekoliko nevarno, ker se človek lahko osmeši. Politik mora vedno kakor šahist računati z vsemi možnostmi, ampak klepetanje je največja neumnost. »Narodovo« klepetanje je včasih neumno, in zdaj brbljati o tem, kaj da bo jeseni in kako da se jeseni razvije boj proti sedanju protislovanskemu sistemu, je zelo, zelo, rabimo edino umešten izraz, otročje. Parlamentarna takтика je odvisna od trenutka. Položaj je pa zdaj še tak, da smo Slovani prisiljeni delati nasproti sedanju protislovanskemu vladnemu sistemu najodločnejšo slovansko politiko in da se mora zapostavljati takozvana utilarna politika, ki je ob vročih bojih, ko se gre za slovanska prava, ko se gre za važna vprašanja, ki se tičejo obstoja našega plemena, neumestna. Po aneksiji Bosne in Hercegovine, po vladnem darilu laške fakultete brez vsake odškodnine nam Jugoslovanom, so res jugoslovenska vprašanja v ospredju. In če je po »Narodu« in dr. Masaryku dr. Šusteršič krv, da danes Jugoslovani in Čehi, na čelu jih češki agrarci, radikalci in tudi mladočehi, živahno nastopajo za naša prava tako, kakor pač nismo bili navajeni od naših utilarno politiko zaledajočih prednikov, to ni v nečast ne načelniku naše stranke, v čast je pa to tudi Čehom samim, ki dobro znajo, da če se bore za jugoslovenska prava, se s tem tudi obenem bore za prava češkega ljudstva. Čehi dobro znajo, da takrat, ko se gre za boj med slovanskim in germanskim plemenom, se mora zapostaviti utilarna politika, da se doseže zmaga.

S celjskim »Narodnim Dnevnikom« imamo vedno načelne boje, ker »Narodni Dnevnik« nastopa odločno za svobodomiselnost in jih bomo seveda tudi imeli še naprej. A če primerjamo »Narodovo« blebetanje s pisavo »Narodnega Dnevnika«, cisto odkrito in lojalno priznamo, da zavzema naš zelo odločni časnikarski načelniki nasprotnik z ozirom na Masaryka popolnoma korektno stališče. Izjava:

»Človeku je nekoliko težko umljivo, čemu imenuje profesor Masaryk naše želje po docenturah in reciprociteti «ne-

zrele« in »negotove«. Po celi, zares pristno češki tendenci članka soditi, možne računa na simpatije ali antipatije Jugoslovanov, kakor je istim povsem ravnodešno, kako sodi Masaryk o njihovih vseučiliščnih težnjah. Ne dvomimo pa, da se njegova tozadovna sodba ne bode dopadla tistim češkim politikom, ki so poleg Čehov na Dunaju tudi še Slovani in ki mislijo o naših težnjah in o okrepiljenju Jugoslovanov politično stvarno in realnejše kot »realist« Masaryk. Kar se pa tiče napadov na dr. Šusteršiča, izvirajo menda povsem iz istega nagiba, kakor znana stara židovska navada grešnih kozlov. Politike v »Slovenski Jednoti« ni delal dr. Šusteršič sam, delale so jo tudi tiste napredne češke frakcije, ki so najprej gledale na lasten profit in na lastno strankarsko juhico, potem šele na skupnost... Zato ni treba separatizma in razbitja »Slovenske Jednote«, nad katerim bi imeli največje veselje Nemci in vlada, ampak treba je revizije, poštene revizije skupnega dela in programu.«

»Narodovi« politiki so torej popolnoma osamljeni.

Iz blejskega kota.

Te dni so pripeljali na Bled nove orgle. Stare so bile delane v Podbrezji in bi njih material moral pravzaprav še dober biti, ko bi ne bila stara blejska cerkev tako vlažna in zlasti na koru, ki ni imel nobene svetlobe, pač pa izpod strehe veliko prepiha in torej orgle dvojno temperaturo, ker je bil zaradi piščali obok prebit. Zato je bil les ves črvojen, iz marsikake lesene piščali, čeprav je bila vsa prelepljena s poprijem, po nobeni ceni nisi več izvabil glasu; kar je pelo, to je bil cin, ki ga je bilo primeroma precej v starih orglah.

Omari (dve) za nove orgle je izvršil v gotiskem slogu c. kr. konservator, podobar Vurnik v Radovljici s pravo virtuoznostjo, tako da sta omari sami mojstrsko delo, umetnina. Tukaj lahko opazuješ, kaj se pravi z umom izrabiti stare sloge in jim vdehniti življenje, dati osebnost; saj se le prerado in prepogosto zgodi, da so moderne umetnine v starih slogih, bodisi že gotski ali romanski ali renesansa, le prepogosto čisto navadna kopija, mehansko posnemanje starejših vzorcev. Tu je pa gotika po svoje izrabljena, tu se gotske oblike nadaljujejo, rastejo, vtisnjen imajo pečat osebnosti. Prav tako je dispozicija naravnost izborna, tako da utegnejo blejske orgle postati zgledno

LISTEK.

De'klè z biserti.

Angleško spisal H. Rider Haggard. — Prevel J. M.

(Dalle.)

»Ne,« prípomnil Mirijam ponosno, bil je kristjan.«

»O, sedaj razumem! No, kristjani so na glasu, da sovražijo ljudi; jaz pa moram reči, da sem imel opravila z več kristjani in sem spoznal, da so zelo dobrji ljudje, seveda precej sanjarski so v svojih nazorih. — Toda ti, gospica, si Esenka, kaj ne da?«

»Ne, odgovori Mirijam, »tudi jaz sem kristjana; Esenci so me samo vzgojili in skrbeli zame.«

Sočutno jo pogleda in odvrne: »Kristjana? Nevaren poklic je to za tako mlaudo in lepo deklico.«

»Mogoče, da je nevaren,« odgovori, »vendar ostarem kristjana do smrti.«

Mark se ji prikloni in ker je opazil da ne kaže govoriti dalje o tem, reče Nehušti: »Nadaljuj svojo zgodbo, priatelj!«

»Oče matere te deklice je bil zelo premožen judovski trgovec v Tihu, z imenom Benoni.«

»Benoni«, je reklo, »dobro ga poznam, še celo predobro — pravijo, da je Jud in velik prenapetnež. On sovraži tudi nas Rimljane. Sicer pa je eden najbolj znanih trgovcev v Tihu in samo Feničan Amram z vsphem temu tekmuje z njim. Spominjam se pa, da nima otrok; zakaj potem ne živi deklica, ki je njegova pravnukinja, raje pri njem, kakor v tej puščavi?«

»Sam si že dal odgovora na svoje vprašanje. Benoni je Jud; ta deklica pa je kristjana, kakor jaz. Radi tega sem jo po smrti njene matere privedla k striču Itijelu, ki živi med Esenci. Benoni najbrže ne ve, da to dete živi. Morda sem preveč povedala, toda vse to bi itak slišal od Esencov samih; nadejam se pa, da mu ne boš povedal naše skrivnosti, ako se z njim snideš.«

»Bodi brez skrbi; vendar se mi zdi zelo žalostno, da bi bogastvo, ki je po vsej pravici neno, tuji ljudje potrosili.«

»Bogastvo ni vse; svoboda vere je več vredna nego to. Deklici ne primanjkuje ničesar in — to je cela njena zgodba.«

»Ne še, priateljica, kajti nisi mi še povedala, kako ji je ime.«

»Mirijam.«

»Mirijam, Mirijam« je ponavljal počasi. »Jako lepo ime je to, ki pristaja taki deklici.«

Ko so prišli na vrh griča, reče Mirijam:

»Glej naselbino Esencev. Ono veliko belo poslopje je zborovalnica in hiša tam na samem je najin dom.«

Ko so tako po domače razgovarjali, se je naenkrat razgrnilo grmovje ob stezi in pred njimi je stal Caleb, ki so ga zadnji čas le malo videli. Vstavil se je in jih gledal.

»Priatelj Caleb,« je dejala Mirijam, »to je rimski stotnik Mark, ki prihaja v naše selo. Ali bi bil tako dober, da popelje njega in njegove vojake do zborovalnice in da o tem obvesti striča Itijela, kajti čas je za naju, da oddive domov?«

Caleb je nemo in srdito gledal zdaj njo zdaj tujca, nato pa je odgovoril:

»Rimljani vedno hodijo svoja pota sami in ne potrebujejo Judov, da bi jih vodili,« in hipoma je izginil v grmovje, odkoder se je prikazal.

»Tvoj priatelj ni nič kaj vlijuden,« reče Mark. »Videti je zelo negostoljuben. Ako je kak Esenec umoril onega vojaka, radi katerega prihajam, potem bi rekel, da edino ta je zmožen, da je kaj tacega storil.«

»Ta fant!« je pripomnila Nehušta. »No, on še ni nikdar ustrelil kaj večiga kakor kako ptico robarico.«

»Kaleb,« je pristavila Mirijam in ga opravljevala, »nima rad tujcev.«

»To sem tudi sam opazil,« odgovori Mark, »in da povem odkrito, jaz nimam rad Kaleba. Njegove oči niso prave.«

»Pojdi, Nehušta,« je rekla Mirijam, »tukaj drži sedaj najina pot, tam pa pelje pot stotnika in njegove čete. Z Bogom, gospod!«

»Z Bogom, upam, da se kmalu vidimo.«

Ko sta se vrnila domov je Mirijam hitela praviti Itijelu, kdo da je prišel v selo in da se je ona že seznanila z njim na potu.

»Nehušta,« je rekla Itijel karajoče, »ali ti nisem že dejal, da ne smeta hoditi tako daleč brez spremstva bratov? Prigodi se lahko, da srečata tatove ali pijance.«

»Mirijam je želetela natrgati ne' oliko cvetlic,« odgovori Nehušta, »in ker sem oborožena, se nisem bala tačov, ki pa so celo redki po naših krajinah.«

»No, vsaj nič ne rečem, vendar pa želim zanaprej, da ne hodita sami okrog; morda bi vojaki ne bili tako vlijudni kakor njihov stotnik.«

Ono noč po teh dogodkih je Mirijam, kako nemirno spala. Sanjalo se jí je o rimskem stotniku, da so se ona in Nehušta odpravili skupaj na pot, da so

delo. Pa o tem več in načančneje, ko bodo enkrat stale.

Nove orgle bodo blagoslovljene bržkone v nedeljo, 28. avgusta (morda že 21. avgusta). Popoldne — če moč — bo cerkveni koncert s prostovoljnimi darovi za orgle, da se župljanom in gostom pokaže orgle v vsi svoji krasoti. Cerkveni zbor blejski bo vmes zapel nekaj lepih slovenskih nabožnih skladeb. Natančnejši spored se še o pravem času objavi.

Letovičarji se pritožujejo nad nekoliko neugodnim vremenom, prav tako tisti Blejci, ki imajo stanovanja še neoddana in ap ki hotelov nimajo polnih; zlasti neugodno je za one, ki hočejo rabiti blejske zračne in solnčne kopeli, pa je premalo solnce; par dni drži solnce, potem pa zopet napravi eden ali dva dni presledka, kar pa seveda tistim, ki bi radi vsak dan solnce imeli, ni nič kaj po volji. Seveda, saj solnce draga plačujejo. Sicer je pa resnično, da združenje, kakor ga imata na Bledu Rikli in Vovk, čudovito pomaga pri najrazličnejših boleznih: starih katarijih, bodisi na pljučih, črevah, želodcu, grlu ali kjerko; za slabokrvne ljudi ga ni boljšega zdravnika, nego je solnce, ali pa za nervozne, nespečne; na Bled pridi v zdravišče, boš videl, kako boš spal in ti ne bo treba kupovati umetnih, škodljivih pripomočkov: narava bo dala, česar sicer zastonj iščeh po le-karnah.

Domačin Vovk je letos svoje zdravišče — to se pravi prostore za solnčne in kadne kopeli — popolnoma prenovil in razširil, tako da je za obiskovavce veliko bolj prikladno in ugodno.

Sicer je pa Bled tak, kakršen je bil: lep tako, da se ga oko ne more nagledati, da ga tujci hvalijo, kar njih jezik hvale premore in marsikdo obžaluje, da je ta prelestni kotiček naše zemlje tako malo, malo znan. No, čudno se mi ne zdi ravno, saj je še med Slovenci vse premalo znan, premalo cenjen. Koliko pa jih je, ki bi se res zavedali, kak biser nam je božja dobrota podarila, da ga Bledu ni zlepa para dobiti!?

Pretekli teden smo na Bledu imeli hud nalin in strašen vihar, vsula se je toča, ki je napravila v nekaterih krajih precej občutno škodo. Bilo je je ponekod toliko, da je po krompirju še drugi dan ležala.

Avtalčni sestanek v Atlantic City N. J. Amerika.

(Izvirno poročilo »Slovenca«.)

Zrakoplovstvo vzbuja danes po celem svetu že toliko zanimanja, da je malo večjih mest in družabnih središč, kjer bi se še ne bile priredile zrakoplovne tekme. Pariz, London, New York, Berolin imajo svoje aviatične športne klube, avtomobilisti in dirkači trdnih živcev vrgli so se na »zmago zraka«.

Dočim Nemci in deloma tudi Še Francozi napihajo svoje vodljive batone z edinim uspehom, da dokazujo neuspešnost in nevarnost takih kolosov, obrnili so Amerikanci vso svojo

na potu naleteli na Kaleba, ki se je zelo čudno vedel do njih.

V velikih nevarnostih so bili, a Mark ju je varoval vseh nezgod; napoled so dospeli do mirnega morja; na njem je plavala ladja z znamenjem kriza na svojih jadrilih. V to ladjo so vstopili... Tukaj pa se je Mirijam zbudila in bilo je že svetlo jutro, ki jo je vabilo na delo.

Izmed vseh umetnosti, ki se je v njih izobrazevala, je izdelovala podobe iz ilovice, za kar je imela posebno pripravne roke. Izdelki njenih rok so bili tako lepi, da so jih Esenci tudi drugim prodajali. Kar so zanje skupili, porabili so po želji dekletovi za uboge.

Svojo delavnico je imela Mirijam v senčni lopi na vrtu, kamor so po lončenih ceveh napeljali vodo v kamenito korito; tam je namakala svojo ilovico in platno. Včasih je s pomočjo kamnosekov in svojega učitelja, izdelovala tudi modele v mramoru. Uprav sedaj je imela v delu doprsni kip svojega strica Itijela. Bila je zelo zaverovana v svoje delo, ko sta jo iznenadila Itijel in Rimljan.

»Hči moja«, reče Itijel in se nasmije njeni zadregi, »pripeljal sem seboj stotnika Marka, da si ogleda tvoje delo.«

»Oh, stric«, odgovori užaljena, v svoji delavnici obleki vendar ne morem sprejeti stotnika«, in iztegnila je svoje mokre roke in pokazala na obleko, ki je bila polna prahu in zamazana od ilovice. »Le poglejte, kakšna sem.«

»Ze gledam«, je rekel Itijel, »in ničesar ne pogrešam.«

(Dalje prihodnjič.)

jo pozornost mehaničnim letalnim strojem, »strojem težji kakor zrak.«

Odreveneli Agleži, ki se že sami pritožujejo nad svojim lastnim rodom, da zaostaja na polju tehnike, pobirajo paberke za drugimi narodi, Slovani pa že tudi stopajo na to torišče moderne tehnike.

Zrakoplovstvo je bilo že od začetka prepuščeno iznajdljivosti in podjetnosti posameznikov in v tem še danes ni veliko boljše.

Različne zrakoplovne tekme jim dajo le priliko, priboriti si nagrade za svoje delo, če je bilo uspešno, sicer jim je le lasmeh plačilo sveta.

Aviatične tekme s svojimi visokimi nagradami so nekako oficielno merilo za napredok zrakoplovstva, a obenem po večini tudi rekord žrtev. Soditi po časniških poročilih, bo ta pridobitev moderne tehnike bolj krvava zmaga, kakor katerakoli do sedaj.

Ravno te dni, ko so bili časniki polni poročil o različnih nesrečah aviatikov v Rheimsu, posebno pa milijonarja Angleža C. A. Rolls, ki si je pridobil slavo s poletom preko angleškega kanala in nazaj, ter ponesrečenih Nemcov v vodljivem balonu, vršila se je aviatična tekma Atlantic City N. J. od 4. do 12. julija, brez vsake najmanjše nesreče.

Ves čas sta bila v ospredju tekme sloviti eroplani Glenn H. Curtiss in »Kid« (»Pobič« v dialektru) Brockins.

Prvi si je pridobil svetovne slave v Evropi in Ameriki s svojimi poleti. Nedavno še je poletel iz Albanije v New York, zračna daljava nad 175 kilometrov sledič ves čas toku reke Hudson.

Curtiss rabi zrakoplov svojega lastnega sestava, dokaj podoben onemu bratov Wright. Bistven razloček je le v krmarenju in stabiliziraju s pomočjo dveh posebnih perot. Osem cilinderski motor vrti direktno en sam propeler, gotovo boljša ureditev, kakor ona bratov Wright z dvema propelerjema in prenosom verigo, če se pomisli, da pomenita dva vijaka dosti večjo možnost pohabljanja in da je ravno vijak največkrat vzrok nesreč. Če se ta razleti, razbije obenem eroplanski, dočim pohabljeni motor še vedno ne zlomi perot letalcu, ki v tem slučaju lahko brez nevarnosti splove na zemljo s stojecim motorjem.

G. Curtiss je mož srednje rasti in starosti, trezrega in bistrega pogleda. Pred vsakim poletom dobro preizkusil in preišče stroje. Opazuje ga od blizu, dobi človek vtis, da si je popolnoma v sesti, da obesi svoje življenje na tenkejeklene vrvice, ki vežejo steberje eroplana in njegove perote. Potem šele se vsede na »sedež«, ki pač ni tak, da bi se vsesed vanj neizkušenec. Štirji možje drže eroplanski, ko zadrdra motor s polno silo. Na dano znamenje ga spuste, stroj hitro zdrči kakih 100 metrov na kolesih nakar se dvigne lepo enakomerno v zrak, letec s hitrostjo 80 do 100 km na uro. Ker je ozračje pri tleh vedno nezanesljivo vsled preprihov med objekti, poišče si zrakoplovec najprej visino 50 do 100 metrov, kjer obrača svoj stroj poljubno v večjih ali manjših krogih s preciznostjo in lahko, da je podoben postovku, ki smo jo tolikrat občudovali v zračnih višinah.

Velezanimivo je opazovati eroplanski v veliki visočini, če pluje vpočez močnega vetra. V tem slučaju se ne pomika v smeri svojega vijaka, ampak pod precejšnjim kotom. Iz tega kota in hitrosti eroplana se vedno lahko določi hitrost vetra, ki ga skoraj nikoli nibil manj kakor 30 do 40 km na uro.

Nasprotno se sumirati hitrosti vetera in strojev, če plove z njim, v takih slučajih znaša resnična hitrost 150 km na uro. Opazovalec z lahko sledi, kako se spreminja hitrost eroplana z njegovim smerjo, v razmerju z vetrom. Veter, če ni nagajiv, ni nevaren, pač pa zamudljiv. To se je opažalo posebno, ko je dne 12. julija Curtiss preletev 80 km poti ob obrežju nad morjem ter s tem dobil nagrado 5000 dolarjev. Veter je pihal ves čas od morja proti obrežju, tako da je moral eroplanski pluti v obeh smereh v kotu s svojo smerjo. To je bilo vzrok, da je porabil za to pot eno uro 15 minut, seveda še vedno precejšnja brzina. S tem je podal Curtiss mnogobrojnemu občinstvu, ki ga je prishtito iz vseh delov Amerike na tisoče, svoj najboljši polet.

Še večji vtis, kakor Curtiss, je na pravil na občinstvo Brockins, 22 let star učenec Wrightov, ki rabi seveda njih eroplanski. Mož si je pridobil sloves s svojo držnostjo in rekordi za višino.

Wrightov eroplanski ima dva vijaka in enostavnejše krmarenje kakor Curtissov. Neverjetno je, s kakšno sigurnostjo izvršuje naravnost vratolomne obrate, dejal bi, da lovi komarje kakor lastavko ob deževnem vremenu.

Ves stroj je večji in težji (okoli 400 kg) ter solidnejše grajen, zato tudi

počasnejši kakor Curtissov, toda vsaj na videz bolj stablen.

Zivčevje človeku zatrepeta, ko se Brockins v višini sto metrov in več naenkrat nagnje, da stope peroti skoraj navpično na zemljo, a mesto da bi treščil na tla, kar se zdi skoraj edino možno v takem položaju, zavije kratki ovink in se zopet gracijozno uravna vodoravno, samo da so obrne v drugo stran ter ponovi isti obrat, zopet sfrči visoko gor in v daljavo, prekučne se skoraj navpič na nos, s silno hitrostjo prileti dol na peneče valove, da jih skoraj oplazi in se zopet dvigne v mirne višave. Te polete je demonstriral vsak dan in niti enkrat se mu ni zgodila niti najmanjša nesreča.

Ta deček je pravi tipičen Amerikanec, v živih orlovinah očeh se zrcali cela njegova »tičja« duša, uresničujejo se mu menda sedaj sanje, ko se je že kot otrok spuščal z dežnikov po zraku. Kot mojster se je izkazal dne 9. julija, ko je pobil svoj lastni svetovni rekord za višino 4939 čevljev s poletom v višino 6175 čevljev, ali približno 2000 metrov. Bilo je že pozno popoldne, ko se je pridel v zrak, v velikih krogih je »plezal«, manjši in manjši se je videl »leteči človek«, ko se je zopet pridel bližati ter v par minutah dospel na tla. Bil je v višini 1900 čevljev in šlo se je le za pozitiv. Pregled je storil in kmalu nato je bil zopet visoko v zraku. Frfetanje motorjev je kmalu utihnilo, vse je bilo mirno, oči tisočerih pa so sledile male točki na sinjem nebu, komaj še vidni v večernem solncu.

Minute so potekale in četrte ure, potom tahomera in megafona so se razglašale vedno večje višave, zdele se nam je že, da misli Brockins obiskati sv. Petra, ko se je z dalnogledi določil ob 7. uri zvečer, da se zopet bliža zemlji. Če kedaj preje, izkazal se je s svojo vratolomnostjo, ko je s strojem, obrnjenim skoraj navpično na tla, prepadel v dobrih 7 minutah 2000 m ter komaj 50 m nam glavami omamljeni gledalci uravna peroti ter z običajno lahko zdrsnil na tla. Polet v višino, ki je trajal okoli 55 minut, je bil nadkriljen s padcem, nagrada 5000 dolarjev za ta svetovni rekord. Z velikimi skoki je ušel ovacijam občinstva, drugi dan pa je že zopet bil na pozorišču. Ta polet je približno istoveten s poletom z ljubljanskoga polja na vrh Grinatca v Kamniških planinah, seveda je še dvomljivo, če si bodo naši piparji kupili eroplane, ko na stare dni ne bodo mogli več plezati v gore. Sodeč po sedanjem napredku, čas ni daleč, ko bomo potovali po zraku, polje je odprto ne za male eroplane, ti so dokazali svojo spremnost, ampak za velike stroje naistem principu.

Baloni in naj bodo tudi vodljivi, bodo prešli v zgodovino, eroplani pa bodo rešitev zračnega problema, predvsem, ker bodo lažje kljubovali vetrovom vsled manjšega razmerja med težo in volumenom.

Boromejska enciklika objavljena v Bosni.

v Boromejski encikliki objavljena v Bosni.

Sarajevoški nadškof je objavil v »Vrhbosni« boromejsko encikliko. Ko je došlo iz Sarajeva poročilo o razglasujočem boromejske enciklike v »Vrhbosni« na Dunaj, je govoril sotrudnik »Hrvatske korespondencije« z visokim uradnikom bosenko-hercegovske vlade, da bi spoznal njeni stališči napram nadškofu dr. Stadlerju. Visoki državnik je izjavil, da more že v naprej izreči tozadne svoje privatno mnenje ter je rekel, da ne bo imelo razglasenje boromejske enciklike »Edite saepe« v Bosni in Hercegovini nobenih zlih posledic, ker je število protestantov, ki žive v anektiranih deželah premajhno, da bi se mogla vprizoriti akcija proti nadškofu. Sploh pa ni enciklika bila objavljena šele danes, temveč že pred dvema ali pred tremi tedni v »Vrhbosni«. Zelo zanimivo je pač, da se je o njenem objavljenju izvedelo šele sedaj. Kar se tiče stališča bosenko-hercegovske deželne vlade napram razglasitvi enciklike, se more sklepati že iz dejstva, da ni doslej vladila storila nobenih korakov proti nadškofu dr. Stadlerju, da smatra objavljenje boromejske enciklike v hrvaškem jeziku kot interno zadevo katoliške cerkve. Zato tudi ni nobenega vzroka, da bi se nastopilo proti nadškofu. Dotične številke »Vrhbosne« se ni moglo zapleniti, ker je bila enciklika objavljena tudi v drugih škofijskih listih. Odločno je tudi zanikal vprašanje, če bo storila vladala kakake korake proti dr. Stadlerju, ko je sedaj enciklika že splošno znana v Bosni in se bo tudi pojasaševala s pričnicami katoliških cerkev v Bosni in Hercegovini.

Zakaj je dr. Stadler razglasil encikliko?

O vzrokih, zakaj je dr. Stadler razglasil v svoji škofijski boromejsko encikliko »Edite saepe« v hrvaškem jeziku, se nam poroča iz Sarajeva: Nadškof dr. Stadler je proglašil encikliko »Edite saepe« ter njen prestavljajoči v hrvaščino zvezni katoliški cerkev in se bore proti njenim dogmam. Ravnato, ker so nasprotniki katoliške cerkve in njenega poglavarja izrabili izdajo boromejske enciklike kot sredstvo za nauhskanje katolikov in ne protestantov, je po mnenju višjega cerkvenega glavarja v Bosni in Hercegovini dolžnost škofov, da objavijo encikliko tudi v jeziku svojih škofij ter pojasnijo njeni vsebino katolikom s prižnic. Poroča se nadalje, da bodo katoliški župniki v Bosni in Hercegovini tudi sedaj kakor navadno, razlagali s prižnic boromejsko encikliko »Edite saepe« svojim vernikom.

Medtem ko avstro-ogrski škofje objavljajo encikliko »Edite saepe« v svojih škofijskih listih samo v latinškem jeziku, je smatral tajni svetnik, nadškof dr. Stadler za svojo sveto dolžnost, da je objavil encikliko v officiellnem listu bosenko-hercegovske duhovštine »Vrhbosne« v hrvaški prestavljavi. Z razglasitvijo enciklike v hrvaškem jeziku je postala ljudstvu splošno pristopna in je tudi dobila postavno veljavo za anektirani deželi, kakor se zatrjuje od strani cerkvenih dostojanstnikov, ki so v tesni zvezi z dr. Stadlerjem. Neki sarajevoški kanonik je izjavil, da morajo sedaj posamezni župniki raztolmačili svojim župljanom vsebino enciklike s prižnice.

Samoobsebi umevno, da svobodomiseln časopisje zdaj že več ne zna, kje da mu stoji glava, ker je že porabil vse svoje navadne psovarkske puščice.

Dnevne novice.

+ Liberalci še nimajo Mojzes.

Dr. Tavčar (—r.) je danes posvetil v »Narodu« zafalkljiv članek novi »Skali«. »Iz te skale« — pravi dr. Tavčar — »bo prišumljal na udarec Mojzes, katerega rojstni kraj pa danes še ni poznan, vrelec, iz katerega bo slovenska napredna stranka pila svoje pomlajenje«. Dr. Tavčar pravi, o svoji stranki, da je njemu prav, ako se te sijajne nade izpolnijo, »dasi smo v sesti, da na skalnatih tleh ne raste več veliko in še tisto, kar zraste, raste počas«. Dr. Tavčar se napravlja tako nevednega, češ, da mu ni prav umljivo, čemu so bili v odbor poklicani le mlajši idealni (tu dr. Tavčar misli v prvi vrsti dr. Oražna) rodoljubi, kajti brez starega debla se drevo v spomladni ne more pomladiti. Ponorčevanje z naznanim o ustanovitvi društva izvrševalnemu odboru, ko je bilo že konstituiranje »Skale« brez starinov končano, je dr. Tavčar kvitiral z zlobno opazko, da mu ne gre v glavo, čemu da je bilo potrebno o ustanovitvi društva, ostentativno obvestiti eksekutivni odbor slovenske napredne stranke, v katerem imajo mlajši rodoljubi itak večino.« Dr. Tavčar končno svari »mlado društvo« naj se ne vprijani »nad hvalo,

lja kritična mesta o »nezrelih« in »negotovih« jugoslovenskih zahtevah s klicajem. Nazadnje pa pravi, da žal ni imel originala (»Naše Dobe«) pri rokah in zato ne more kontrolirati, v koliko je prevod točen ali pogrešen: »Iskreno pa povemo, da ne verujemo, da je nemški list vse točno prevedel.« To je res zelo obzirna oblika obsodbe, kakor se spodobi učencu nasproti učitelju, a obsodba je vendar. V butici »Slovenskega Naroda« pa se ni niti toliko posvetilo — zares, toliko teme in črnega suženjstva kakor v uredništvu »Naroda« ni nikjer pod milim nebom. — Tudi »Hrv. Sloboda« je v daljši novici obsojala Masarykov članek.

+ **Tudi tržaška liberalna »Edinost proti Masaryku.** Tržaška »Edinost« piše: »Mi sicer ne vemo, da li se češki poslanci res puščajo voditi na vrvici od Jugoslovjanov in posebno od dr. Šusteršča, kakor to trdi profesor Masaryk, znamo pa, d aso bili že opetovani časi, ko so Jugoslovani, osobi o pa Slovenci zvesto držali zavezništvo s Čehi, dasi so dobro občutili, kako jim to hipno škoduje! In v slovenski javnosti je tako prevladovala zavest o potrebi solidarnosti s Čehi, da ga ni bilo glasu, ki bi grajal postopanje naših poslancev. Pa tedaj ni bilo nobenega Masaryka, ki bi se bil spodprtikal nad zavezništvom med Čehi in Slovenci.«

+ **Shod S. L. S.** se je vršil dne 24. t. m. v Notranji Gorici po deseti maši. Navzočih je bilo čez 300 poslušalcev. Poročal je horjulski župan g. Stanovnik. Pojasnil je v jedernatem govoru načela S. L. S.; podal nekaj znamenj, po katerih lahko vsakdo hitro spozna liberalca. Za tem je govoril g. pater Teodor z Viča. V navduševalnem govoru je pojasnil načela Orlov; pokazal zbranim v pravi luči Sokole. Zadnje je umirajoče društvo 10 sokoličev vježilo; skušali so g. govornika z medkljicami motiti, a dosegli niso prav čisto nič: nasprotno ljudje so spoznali kakšni so pravzaprav ti tiči. Ljudje so začeli premisljevati in gotovega terorizma bo kmalu konec.

+ **Dekan J. Ogriz v Kaplj** je nevarno zbolel. Prepeljali so ga v bolnišnico usmiljenih bratov v Št. Vidu. Pisarno oskrbuje začasno gosp. Arnuš iz Podljubelja. Šolo pa g. Fugger iz Št. Janža.

+ **K imenovanju tržaškega škofa** Z ozirom na vesti, da bo tržaškim škofom imenovan nemški rektor »Animes« v Rimu, pravi »Gorica«, da glasom njenih informacij je sedaj edini resni kandidat mons. Francesco Castelliz, katehet na ženskem učiteljišču in vodja centralnega bogoslovnega semenišča v Gorici.

+ **Slovenski gasilski zlet.** Ljubljansko prostovoljno gasilno in reševalno društvo nam sporoča, da dohajajo od gasilnih društev vprašanja, kako da na zlet niso vabljena vsa gasilna društva. Ljubljansko gasilno društvo je razposlalo vabila na vsa slovenska gasilna društva, na hrvatsko in na češko zvezo. Društvo, ki morebiti po pomoti ni dobro vabila na zlet 13., 14. in 15. avgusta t. l., je vabljeno tem potom in ljubljansko gasilno društvo radevolje popraviti pomoto, če se mu to sporoči. — Prijava pridno prihajajo in zlasti Čehov se je doslej veliko prijavilo.

+ **Novomašniki** Novo sveto mašo je pel včeraj v Gorici č. g. Anton Pisk; danes je pel novo sv. mašo pri č. g. Šolskih sestrach pri soškem mostu č. g. Miroslav Glavić; dne 30. julija bode pel novo sveto mašo č. g. Pavel Zavadlal na Bledu; v nedeljo 31. julija bodo peli novo sveto mašo in sicer: č. g. Vincenc Stanta v Mirnu, č. g. Frančišek Močnik v Cerknem, č. o. Valerijan Sartorij, kapucin v Gorici in č. o. Zofron Kozlevčar, frančiškan v Zatičini; dne 5. avgusta bode pel novo sveto mašo v Drežnici č. g. Anton Rutar. — Vsem č. gg. novomašnikom, ki stope na pragu resnega dela v dušni blagor človeštva, kličemo: Bog blagoslovi Vaše delo! Vaša setev naj obrodi obilen sad!

+ **Blagoslovjenje Društvenega Doma na Brezovici** bo v nedeljo dne 31. t. m. popoldne. Fantje Orli že pridno stavijo mlaje, dekleta pleto vence, da dostopno sprejmejo bratska društva in prijatelje društva. Petje, šalognata, srečolov, javna telovadba bo vsakemu udeležencu nudila dovolj poštene zabave in razvedrila. Torej, pridite v nedeljo na Brezovico pogledat!

+ **Narod zoper »Angelja variha«.** Grozno vpije »Narod«, ker je deželnih odbor iz kredita, ki ga je deželni zbor dovolil za otroško varstvo, dal podporo društву »Angel varih«, ki ima v Šiški zavod, v katerega sprejema majhne zaščene otroke. To je edini zavod te vrste pri nas, kajti »Marijanische«, »Lichtenhurne« in »Salezijanci« sprejemajo le večje otroke, ki so dosegli že vsaj šolsko starost, za manjše otroke pa imamo samo zatičše, ki ga je ustanovila grofica Auersperg. Deželni odbor se je natančno informiral o raz-

merah v zavodu in je dognal, da so popoloma krivični »Narodovi« napadni na ta zavod, češ, da je germanizatoričen. Ko je deželni odbor dobil gotovost, da je vsako ponemčevanje slovenskih otrok na tem zavodu izključeno, je dovolil podporo 800 K, ki jo ta zavod, ustanovljen v res najplemenitejšem duhu krščanske ljubezni, za svoj obstoj potrebuje. Ostudo je, da se liberalci zaganjajo v tak zavod, ki tudi zaščene otroke liberalcev z ljubeznijo sprejema pod svojo streho. Liberalci vse oblačajo, a da bodo tudi »Angela variha« oblačali, to je že več kot pasje.

+ **Osebni vesti.** Profesor na morariški akademiji v Reki postane dne 1. septembra profesor ljubljanske realke Friderik Juwančič z dohodki VIII. činovnega razreda. — Premešen je stavbni adjunkt državne železnice Frančišek Jahn iz Ljubljane na Dunaj.

+ **Kmetje, skrbite, da se vam odpisujejo davki!** Letošnja letina je kmetom in vinogradnikom neugodna. Moča je uničila veliko žetve. Vinogradi so marsikje veliko trpeli. Tudi povodnji so oškodovale kmete. Opozorjam, da so župani upravičeni začasno ceniti škodo na vsaki parceli, obenem naj pa župani naznanijo tudi škodo okrajnemu glavarstvu. Naznano je elementarni škodi je prosto kolka, obsegati mora označbo poškodovane parcele in višino škode, nakar odredi oblast komisionalni ogled. Po postavi se odpis davek: a) če toča voda, ogenj, suša in moča, miši ali trtna uš pri 2 ha parcelah uniči četrino naturalnega pridelka, pri parcelah, ki merijo nad 2 ha, pa vsaj 1 ha; b) če drugi izredni dogodki (n. pr. slana, požar žita, žuželke itd.) brez posestnikove krivde v že označenem obsegu uničijo nad četrino vsega pridelka obdelanega davkopalčevalčevega sveta v eni davčni občini. Davki se morajo odpisati tudi, če poljske pridelki bodisi pod streho ali ne spravljeni na polju, v kozolcih, uničijo povodnji ali kakke druge elementarne nezgode. Opozorjam župane, naj kmalu vlože potrebne vloge po kraju, ki pridejo v poštev.

+ **Požar.** Dne 25. julija popoldne je nastal požar v vasi Gorenja Podgora, župnija Stari trg, okraj Črnomelj, ki je pokončal 7 posestnikom skoraj vse njihovo imetje. Ko je začelo goreti, bili so ljudje večinoma z doma na polju ali v košenicah. Ko so prihiteli domov, bilo je že prepozno iznašati iz hiš in izgnati živino iz hlevov, ker je bilo že vse v plamenu, le toliko so mogli storiti, da se ogenj ni še dalje razširil. Škoda se ceni na okrog 30.000 kron. Ljudje so bili zavarovani le za majhne svote, eno poslopje, ki še ni bilo popolnoma dodelano, pa prav nič. Na pomoč so prihiteli požarne brambe iz Predgrada. Knežje lipje in Nemške loke. Ponesrečeni se priporočajo vsem, da bi jim pomagali v njihovi bedi. Požar je nastal po otrocih.

+ **Iz tržaške okolice.** Preč. g. Ivan Slavec, častni kanonik in dekan na Opčinah, je šel na daljše potovanje na Nemško. Nadomestuje ga ob nedeljah gosp. dr. Požar, hivši varuh romarskega svetišča v Ricmanjih in sedaj ponočni urednik »Edinosti«.

+ **Zupnija Ricmanje** je zopet razpisana do 31. t. m. Večkrat se vidi okoli Ricmanj bivšega kapelana ricmanjskega, dr. Požara.

+ **Iz Gradeža.** Stanovanja v Gradu se še dobe in primeroma niso predraga. V starem delu mesta se dobe sobe z 2 posteljama po 5 K, v novem delu, posebno v vili Manheimer, pa zelo elegantne sobe od 6 K naprej. Vreme je prijetno, lepo, vendar še ne posebno vroče. Življenga je v kopališču obilo.

+ **Letina okrog Št. Jerneja** je letos v splošnem nekoliko slabša kakor lani, samo vinogradniki so v zadnjih mesecih doživelji brida razočaranja, ker ne bodo imeli skoro ničesar obirati; vse je od rje strto. Živinske klaje je zelo veliko. Strn je bila povoljna, slame obilo. Tudi sadja — razun hrušč in črešnjenje — je letos dovolj. Krompir je sicer lep, pa ga hudo rja napada, kar mu gotovo ne bo v prid; druga povrtina, kakor korenje, pesa, repa itd., je lepa. Kdor ima še kaj vina v zalogi, je na dobrem, ker je cena zadnje tedne zelo poskočila.

+ **Za zgradbo vseučiliške knjižnice v Zagrebu** je sklicana enketa, na kateri podajo strokovnjaki poročila o svojih tozadavnih potovanjih v Nemčiji, Avstriji in Ogrskem.

+ **Nevarnosti morja pri kopanju.** Za one, ki se kopljajo v morju in plavajo tudi dalje venkaj, bi bilo priporočati veliko pozornosti pred različnimi morskimi živalmi, ki so človeku nevarne. Zadnje čase se vedno čeče sliši o morskih volkih, ki se potepajo v bližini jadranskih obali in preže na plen. Tudi v angleških kopališčih se vedno večkrat čuje o nepojasnjeneh nešrečah pri kopanju, kako je ta in oni brez sledu izginili. Poznavalci razmer stavijo mnogo teh

nesreč na račun morskih volkov pa tudi naračun kephalopodov in oktopodov, ki s svojimi dolgimi rokami potegnejo kopala v globočino.

+ **Nerodni kolesar povzročil strašno nesrečo.** Iz Domžal se nam piše: V nedeljo 24. t. m. popoldne okrog 5. ure je povozil nek kolesar 4inpol leta starega Ivana Štrukelj iz Stoba. Dečko se je ogibal kolesarju na državni cesti tako, da je prišel čisto v mejo, pa je kolesar na njega zavozil. Nezavestnega so dečka prinesli domov. Zdravnik je izjavil, da ima možgane pretresene in da bode težko še katerikrat pri popolni pameti. Oče dečka je v Ameriki.

+ **V Savi je uteči v Podsuselu tretješoč Milan Aralo.**

+ **Osješki tamburaši pred sultonom.** Osješki dijaki so o počitnicah zasnovali tamburaški orkester pod vodstvom abiturienta Zlatka Hafner in se napotili v Carigrad, kjer so 21. t. m. igrali pred sultanom. Sultanu so mlađi tamburaši zelo ugaiali ter jih je sijajno nagrađili.

+ **Spremembe v djakovski škofi.** Škof dr. Krapac je za svojega generalnega vikarja imenoval pomožnega škofa dr. Andjelka Voršak, opata in kanonika lektorja dr. Stjepana Babića pa za generalnega provikarja.

+ **Poročil** se je v nedeljo dne 24. julija v farni cerkvi na Jesenicah gosp. Ivan Radej, veleposestnik in trgovec v Celju z gospicom Marico Zoretovo z Jesenic na Gorenjskem. Čestitamo!

+ **Požar.** Dne 23. t. m. popoldne je nastal v Srednji Kanomilji, občina Sp. Idrija v hiši Napoliona Bassa v dimniki ogenj, se je razširil na streho in jo upeljal. Požarna bramba iz Spodnje Idrije, ki je pravočasno prišla na pomoč, je s svojim vztrajnim delovanjem omejila ogenj le na to hišo. Škoda znaša 2000 K, ki je pa pokrita z zavarovalnino.

+ **Nevaren opekar.** V noči na 25. t. m. je italijanski opekar Peter Franzutti iz Vidma iz dosedaj še neznanega vzroka svojega sodelavca Jožeta Bordonija v baraki v Kosezah z nožem v spodnji del trebuha sunil in ga smrtno nevarno poškodoval. Orožniki so Franzutti arotovali in ga izročili deželnemu sodišču.

+ **Tatu vse prav pride.** V Kamniški čitalnici so dne 2. svečana predstavljali igro »Veronica Deseniška«, pri kateri je pri kulisa za odrom pomagal tudi Janez Adamič, vrvarski pomočnik iz Kamnika, katerega je oče radi vlačigarstva in delomirnost iz hiše spodil. Za odrom je imel Franjo Levičnik obeseno svojo suknjo, iz katere je Adamič izmaknil več kot sto let staro srebrno uro z verižico vredno 68 K. Vzel je tudi iz čitalničnih prostorov 30 K vredno staro kupico, katero je nekemu goštlničarju prodal za vrček piva. Dne 16. junija je pa iz zaprte vile »Neptun« v Kamniku izmaknil letovičarju Pavlu Knezoviču kovčeg, napoljen s perilom in obleko v vrednosti 107 K 80 vin. Nesel ga je v bližnje grmovje, ga s silo odpril in vzel iz njega kolikor je mogoč pod suknjo odnesti. Opeharil je tudi trgovca Kumra za 3 K 60 vinarjev, kar pa taji. Sedel bo zato dva meseca v težki ječi.

+ **Na korajžo ga je klical.** Andrej Leben, posestnik iz Babne gorice in zidar Janez Dolenc iz Belice, sta se v gostilni Francetu Lebnu v Dvoru radi nekih Dolencovih besed sprla, vsled tega je Leben pograbil vrček, da bi udaril nasprotnika, a mu ga je Janez Garbol iz roke potegnil. Skočila sta nato Leben in Dolenc skupaj, slednji je vrgel prvega za vrata in ga obdelaval s pestjo, nakar je ostavil gostilno. Ob dolženec Leben mu je pa takoj sledil in ga klical na korajžo. Ta se je oboril z nekim rajkelnom, s katerim je Lebne sunke odbijal; a temu se je vseeno posrečilo ga z nožem v desno stegno suniti in ga nevarno raniti. Leben se zagovor, da je ravnal v silobranu, ni posrečil, kajti obsojen je bil na 3 mesece ječi.

+ **Prepir zaradi nedeljskega počinka.** Miha Muhavec, 63 let stari užitkar, je bil v nedeljo dne 19. junija t. l. nekoliko vinjen ter se je jezik nad mizarškim pomočnikom Valentimom Tomonom v Bodeščah, ker je v nedeljo delal. Začel ga je vsled tega grdo zmerjati, kar je Toman s početka mirno prenašal. Končno ga je popadla jeza, pograbil je late in ga z njo s tako silo udaril po levi podlehtnici, da mu je prelomil kost. Ob dolženec se deloma zagovarja s silobranom, češ, da je Muhavec segel v žep, kakor da bi hotel potegniti nož, kar pa ni bilo res. Za kazeno mu je priznalo 6 tednov ječi.

+ **Zganci in zelja ni maral jesli.** Jožef Pibrovč, 67 let stari zasebnik v Kropi, je bil stric žene Janeza Troha, trafikanta v Kropi, ter ima zato pri njem začasno stanovanje. Ker je pa Pibrovč prepirljiv, Troh pa rad pije,

zato sta imela dostikrat med sabo prepir. Nekoč je dobil Pibrovč za večerjo žgance s kislom zeljem, med tem ko so drugi jedli cmoke z omako. To je Pibrovča jezilo. Začel je zmerjati Trohovo ženo, in ko se je ta zavzel za svojo ženo, jel je še tega s psovki obkladati. Troha ga je opozarjal, naj miruje in ko Pibrovč le ni odnehal, naskočil ga je z odprtim nožem. A tudi ta ga je pretepjal s palico, končno mu je pa vrgel stojalo za vžigalice v glavo. Troha je zadobil poleg poškodb na glavi tudi vnetje okostnice na desni podlehtnici. Pibrovč se je po tem dogodku več mesece skrival, tako da ga niso mogli najti in je sodišče izdal zoper njega tiralnico. On se zagovarja, da se ne more dogodek več spominjati, ker je bil takrat ves zmešan. Obsojen je bil na 2 meseca težke ječe.

+ **Utopljenka.** V ponedeljek popoldne so potegnili v Svetni vasi iz Drave neko približno 30 let staro žensko. Spoznati jo bo najbrž težko, ker je že več tednov v vodi. Na sebi je imela svileno obleko, zlato verižico in uro in okoli 50 K denarja.

+ **Mednarodni muzej za jamsko znanstvo v Postojni.** C. kr. poljedelsko ministrstvo je dovolilo odboru za zgradbo jamskega muzeja v Postojni subvencijo 30.000 K.

+ **Razstava perutnine** in razno v to stroko spadajočo opravo priredi osrednja perutninarska zadruga sred septembra v Novem mestu v zvezi z razstavo goveje živine in prešičev. Tem potom vabi odbor vse one, ki žele razstaviti svojo perutnino, da najkasneje do sred avgusta prijavijo število in vrsto perutnine nadučitelju Zupanu v Dolskem, p. Dol pri Ljubljani. V razstavo se sprejmejo kokoši, gosi in race čistokrvnih pasem, križanili in tudi domačega plemena. Za pojasa naj se vsak obrne na gornji naslov. Ker je to 1. razstava perutninarstva na Kranjskem, je upati obile udeležbe.

+ **Za pogorelc na Potoku.** Iz Kandije se nam piše: Hranilnica in posojilnica v Kandiji je darovala pogorelcem na Potoku 500 K. Vljudno se prosi, da pridejo tudi druge posojilnice in usmiljeni ljudje s kako vsoto na pomoč revnimi pogorelcem, kajti beda je velika!

+ **Slovenec ponesrečil v Ameriki.** Iz Braddocka, Pa., se poroča, da se je 21. junija ponesrečil Josip Ceserman, star 26 let, in sicer pri delu v premogovem rovu Turtle Creek. Padla je nanj skala, ki mu je razbila glavo. Živel je samo še tri ure.

+ **V ameriškem premogovniku**

— Zgodov. skupina: Knittelfeld (r. H., 25. VII.) — Mat. fiz. skupina: Dornbirn (r. M. Geom., 25. VII.), Dunaj X. (r. M. Geom., 30. VII.), Dunaj X. (r. M. Geom., 30. VII.), Gorica (g., M. NL, 30. VII.). — Prirodopisna skupina: Dornbirn (r. C. m. nl., 25. VII.). Risanje: Dunaj (Maks g. 30. VII.). — Telovadba: Sternberg (r. 15 VIII.) — Suplentura: r. Solnograd, M. NL geom., prošnje do 31. VII. na ravnateljstvo. — Kratice in znaki kakor navadno.

Duhovne vaje za gg. učiteljice. Predstojništvo uršulinskega samostana v Ljubljani ustreza tudi letos želji gg. učiteljic, ki bi se rade udeležile duhovnih vaj. Te se bodo obhajale letos od 28. avgusta do 1. septembra. Gg. učiteljice, ki želijo se udeležiti, so prošene, da se oglasijo ustno ali pismeno do 26. avgusta. Drugi ali celo tretji dan ni dovoljeno vstopiti.

Za »Podobor S. D. Z. za Ljubljano in okolico«: dr. Žitnik, drž. in dež. poslanec in stolni kanonik 10 K.; g. profesor bogoslovja dr. Janežič 5 K.

Velikanska mina. V ponedeljek ob 5. uri je bila izstreljena v kamnolomu v Sistiani, ki je lastnina Jadranske družbe za pristaniška dela v Trstu, mina, ki je bila največja, kolikor jih je bilo sploh dosedaj izstreljenih. V mino, v katero so položili 17.000 kg smodnika, so bile napeljane tri električne žice, vsaka teh je bila vtaknjena v vrečo dinamita. — Iz omenjenega kamnoloma so do sedaj že izvzili dva in pol milijona kubičnih metrov materiala, in po storjenem računu je materiala še 20 milijonov tonelat. Naleteli so tudi na dober studenec vode. Ta kamenolom je kupila Jadranska družba od nedavno umrlega Cecconija za pol milijona K. razne druge naprave so stale družbo 300.000 K. Mina, ki je v ponedeljek eksplodirala, je stala družbo 30.000 K in je po računih razstrelila 100.000 kubičnih metrov materiala.

Avstrijsko društvo za ribištvo in riborejo v Trstu ima svoj letošnji občni izbor v Kopru dne 30. t. m.

Letina v Dalmaciji slabo obeča. Vinograde je strašno opustošila peronospora in je cena vinu zelo poskočila. Višenj je bilo še precej, a cena nizka. Dlike so slabo obrodile.

Prvi racionalni ribnik v Dalmaciji ustanovi pri otoku Barbarinac gosp. Milan Perišić iz Splita.

Štajerske novice.

Pri občinski volitvi v Ribnici imajo večino nasprotniki. Od vseh strani, iz Gradca, Maribora, Sv. Antona itd. so volivce skupaj spravili ter vrgli dozdaj v večini slovenski odbor. Zavedni Slovenci so v manjšini v novem odboru. Nekateri so izzivalno prišli s plavami k volitvi.

Prestavljen je od Sv. Križa pri Slatini č. g. kaplan Konrad Šeško v Hoče.

Za poštno oficijantinjo v Trbovljah je imenovana gdč. Franciška Četnik.

Savinjsko okrožje »Zveze slovenskih deklet« se je ustanovilo v nedeljo v Petrovčah ob navzočnosti 500 pogumnih slovenskih mladenk.

S Savinjske planine. Tvrda Goričar in Leskovšek v Celju, je izdala serijo razglednic Savinjskih planin, in sicer: koča na kamniškem sedlu s Planjavou, Frischaufov dom na Okrešlu z Djistro in Planjavou, Kobeckovo kočo, Iglo, slap pod Rinko. Izdelane so slike najlepše in bodo gotovo služile za povzdigo tujskoga prometa v naših planinah. Dobivajo se pri založnikih Goričar in Leskovšek v Celju, kakor tudi v vseh popirnih trgovinah ter se prodajajo v korist Savinjske podružnice »Slovenskega planinskega društva«, po 10 v komad. Preprodajalci imajo znaten počust.

Umrla je v Mariboru soproga vpokojenega nadučitelja od Sv. Jurija v Slovenskih goricah, gospa Marija Rašporj. Baumgartner. — V Brežicah je umrl pekovski mojster in posestnik g. Ignacij Polanšek.

Ljubljanske novice.

I Slovenia otroci v Belgrad? Listi poročajo, da se je med Belgradom in Ljubljano sklenila zamenjava otrok v počitniškem času, to se pravi: toliko in toliko slovenskih otrok se vsako leto čez počitnice pošije v Belgrad in iz Belgrada ravno toliko srbskih v Ljubljano. Ta misel se je pač mogla poroditi le v popolnoma izsušenih možganih ali pa v pozni uru pri srbskem — šnopsu. Ves svet pošilja danes otroke čez počitnice na svež zrak na deželo, kunštne, svobodomiseln udarjeni ljubljanski in belgrajski bratci pa hočejo nedorasle šolske otroke držati čez počitnice v strupenem mestnem ozračju, ki je zlasti v

Belgradu v dvojnem oziru nevarno: v moralnem in zdravstvenem. Ali vam ni zadosti žalostna izkušnja v Paradižu, da hočete sedaj otroke pošiljati celo — na Balkan? In kakšen smoter neki hočete s tem doseči? »Kulturno zbljanje« med Srbi in Slovenci, ka-li? Potem začnite vendar raji z odraslimi »mladini«, ki naj mesto kje na lepem Gorenjskem, prekroko svoje počitnice v Belgradu in prinesojo potem »bratskega« srbskega duha v belo Ljubljano. Nevarnih eksperimentov z otroci pa naj se liberalci varujejo — saj bodo škodo trpeli sami, kajti da bi poštena in skrbna krščanska mati pustila svojega otroka tako daleč od sebe med druge ljudi, tega se ne bojimo. Liberalce svarimo zgoj iz nepristranske skribi — za otroka.

Ij Kako je nekdo potegnil ljubljanskega pastorja dr. Hegemann. Nemški listi poročajo: Avstrijski pastorji misijo o sebi, da so največji voditelji svobodomiselnega nemštva. Med nje spada tudi »slavnoznani zgodovinar ljubljanskemu pastor Hegemann. Mož je dobil neko pismo s podpisom Hagenhofer. Pismo grozno psuje Hegemann in je zelo krepko. Hegemann ni dosti gledal na slog in pravopis, marveč je udaril in zabolbal v svojem lajburnalu »Alldeutsch Tagblatt«, da je pisal pismo kršč. soč. poslanec Hagenhofer in je pismo objavil. Zdaj pa presenečenje. Pisma namreč ni pisal poslanec Hagenhofer in Hegemann, kakor tudi »Alldeutsches Tagblatt« sta za novo blamažo bogatejša.

Ij Gasilske slavnosti v Ljubljani. Občni zbor Zveze kranjskih gasilnih društev se bo vršil v nedeljo dne 14. avgusta 1910 ob pol 5. uri popoldne v Ljubljani v Mestnem domu. Ob tej priliki se vrši tudi slavnost 40letnice takojšnjega gasilnega društva, ki je spojena z zborovanjem »Slovenske gasilske zvezze«. Podrobni spored te slavnosti slovenskih gasilcev smo v »Slovencu« že priobčili. Danes nam poslani spored ima le še to spopolnilo, da se v soboto dne 13. avgusta po sprejemu slovanskih gostov ob 8. uri zvečer vrši koncert v »Unionu«.

Ij Stavka tesarskih delavcev se pripravlja v Ljubljani. Zahteva se za tesarske delavce devet in polurno delo na dan in 45 odstotkov zvišanja plače. Doslej imajo tesarji na dan plačila 3 K 40 h do 5 K. Baje se tesarsi mojstri ne bodo pogajali. Stavka se prične v ponedeljek.

Ij Nevarno z nožem ranil je v trebuhi 25. t. m. v Kozarju opekarški delavec Peter Franzutti iz Vidma sodelavca Jožefa Bordonija. Franzutti je arretiran in zaprt v prostorih deželnega sodišča.

Ij Vojaške vaje. 1. divizijski štab in baterija št. 2 topničarskega poljskega polka št. 8 prideva v Ljubljano 1. avgusta, baterija št. 2 dne 3. avgusta. Nastanjeni bosta od 1. do 5. oziroma od 3. do 5. avgusta v artiljerijski vojašnici.

Ij Nove stavbe in javna dela v Ljubljani. Poselsko zavetišče na Poljanski cesti je dobilo prizidek. V vojaški ulici sta na dvorišču pehotne vojašnice dograjeni do polovice dve stavbi. Za Hamanova vilo ob Južni železnici je dozidano do strehe skladisča in hlevi sprediterja Ranzingerja. Pri vili Mayer na zemljišču starega vojaškega preskrbovališča je dograjen temelj. Društveni dom S. K. S. Z. (staro strelščič) se popravlja po vseh prostorih. Odstranili so staro streho. Dozidan je prizidek. V Gradišču št. 4 so dokončana prenovljajna dela, hiša št. 2 na Emonski cesti še prenavljajo. Glavno poslopje državne obrtne šole je dograjeno do drugega nadstropja, kakor tudi poslopje »Mladike« in prizidek dekliskega liceja. Projektirane so: hiša Jožeta Bevca na Dolenjski cesti, hiša Terezije Kubelka na Čopovi ulici in Jerneja Illebša v Hradeckega vasi. Ob Gruberjevem nabrežju so malone pri Kandarejevi vili dokončana vsa zidarska dela. Prebeljeno je pročelje hiše št. 36 na sv. Petru cesti. Obnovljena dela pri Medijatovi hiši na Dunajski cesti so do polovice izvedena. Hiša je dobila nova moderna okna in je na novo pobljena. Dunajska cesta se tlakuje naprej in se tlakuje zdaj pred Tönniesovo tvornico. V Dalmatinovi ulici je zgrajen temelj hiši dr. Ivana Trtnika. Na Taborju pri M. Spreitzerjevi vili so malone končana zidarska dela in so že obrtniki na delu.

Ij Zidarska dela v Spodnji Šiški so letos nekoliko manj živahnata kakor lani, ker spomladi niso mogli lahko dobiti delavcev. Vreme je tudi neugodno vplivalo. Dodelali so lani še nedokončane stavbe. Sredi avgusta bo popolnoma dodelana velika gostilniška zgradba nad Šiško na griču, ki se že zdaj od daleč in bližu lepo reprezentira. Govori se, koliko je na tem resnici, seveda ne moremo kontrolirati, da prevzame gostilno znani kateri.

Knez Aleksander Bogoridis umrl. V Parizu je umrl knez Aleksander Bogoridis, ki je svoj čas igral veliko vlogo na Balkanu. Njegovi predniki so bili Grki, ki so se naselili v Rumeliji in služili Turčiji kot dobrimi diplomati. Tudi umrl knez Aleksander je bil s početka

manjše hiše grade tri, do jeseni se zgradi tudi hiša za petrazredno ljudsko šolo. Bodoče leto je projektiranih v Spodnji Šiški več novih stavb.

Ij Uradno zapečatena izdelovalnička slaščica. Iz zdravstvenih in obrtnih ozirov je danes zjutraj zaprlo mestno tržno nadzorstvo delavnico slaščic v Kolizejski ulici št. 4, ki jo uporabljal prodajalec slaščic in pek Viktor Gartner pred Škofijo.

Ij Učitelja ali učiteljico laščine išče neka gospodična v Ljubljani. Ponudbe na naše uredništvo.

Ij Belgrajsko pevsko društvo, ki se udeleži jubilejskih slavnosti v Cetinju, priredi ob povratku koncert v Zagreb. Nadalje priredi društvo koncerte tudi v Ljubljani, Trstu, Reki, Šibeniku, Splitu in v Dubrovniku.

Ij Čegav je pav. Pri vrtnarju Ivanu Jemcu na Poljanski cesti št. 12, se nahaja nek zaščit pav. Lastnik ga dobi pri njem.

Ij Za kruhom. Včeraj se je z južnega kolodvora odpeljalo v Ameriko 49 Slovencev, 25 Makedonev in 10 Hrvatov. Iz Amerike pa se je pripeljalo 40 Hrvatov.

Ij Tatova smola. Na Ambroževem trgu je predvčerajšnjim dopoldne nek brezposelnih delavcev ukradel iz hleva črno križasto bleko, vredno 12 kron. Hlapcu Alojziju Certancu je tat odnesel srebrno uro in nikelnasto verižico, vredno 7 K, in belo srajco, vredno 3 K. Tat je Pernek srečal na dvorišču, ko je imel že njegovo bleko na sebi in ga zgrabil. Končno se mu je tat iztrgal in odnesel pete. Policia je tatu že na sledu.

Ij Umrli so v Ljubljani: Ivana Čelesnika, tobačne tovarne delavka, 31 let. — Lorenc Skomavec, kočijaž, 56 let. — Terezija Rozman, posestnikova žena, 39 let. — Uršula Sveti, občinska uboga, 73 let. — Mihael Novak, delavec, 70 let. — Marjeta Zajc, bivša služkinja, 71 let.

Književnost.

Ij Kdo hoče imeti krasen, cenen atlant, naj si nabavi ravnokar v 5. izdaji izšli **A. Hartlebens Volksatlas** z razlagom in s popolnim abecednim stvarnim registrom, v velikem folioformatu, v polusluh elegantno in trpežno vezan za 18 kron. — Izvrstni zemljevid odgovarja popolnoma vsem zahtevam zemljepisne vede ter se bode gotovo radi svoje popolnosti in krasote priljubili vsakomur, ki si želi zanesljivega in cenenega zemljevida. Dobi se lahko tudi v 25 v rednih presledkih izhajajočih seštejkih, izmed katerih stane vsak posamezen 60 vinarjev. Na željo pošlje »Katoliška Bukvarna« v Ljubljani 1. seštek na ogled in sprejema naročila ter oddaja tudi kompletno delo.

* Ravnokar je izšel **Herderjev Jährbuch der Zeit- und Kulturgeschichte**, III. letnik (1909), ki obsegajo mnogo zanimivosti iz cerkvenega in političnega življenja in razpravljajo o socialnih in gospodarskih vprašanjih ter o raznih drugih znanostih, posebno iz polja umetnosti in književnosti.

Istočasno pa je izšel tudi **25. letnik (1909-10) Herderjevega Jährbuch der Naturwissenschaften**, obsegajoč poučljive novosti na polju fizike, kemije, astronomije, zrakoplovstva, meteorologije, antropologije, etnologije ter prazgodovine, mineralogije in geologije, zoologije, botanike, gozdarstva in kmetijstva, kakor tudi iz zemljepisja, narodopisja, zdravilstva itd. Vsako izmed teh del stane 9 K. ter se dobiva v Katoliški bukvarni v Ljubljani.

Razne stvari.

Vročina v Ameriki. V Ameriki je silna vročina. Več oseb je od vročine umrlo.

Neurja. V okraju Szolnok-Doboka se je utrgal oblak. Vodovje je raztrgalo ceste in odneslo mostove. 25 oseb je utonilo. — V Marzilji je bil predvčerajšnjim tak vihar, da deset velikih parnikov ni moglo pripluti v luko. Morje je prestopilo bregove in več kilometrov daleč vse poplavilo. — Iz Krakova poročajo, da je vselej silnih nalinov prestopila Vistula bregove in poplavila nižje ležeče kraje. Tudi iz drugih krajev Galicije poročajo o velikih povodnjih.

Ij Karol May toži 900 nemških H-stov, ker so mu povodom njegove pravne zadeve s pisateljem Lebiusom očitali, da je bil že večkrat kaznovan kaznjenc.

Knez Aleksander Bogoridis umrl. V Parizu je umrl knez Aleksander Bogoridis, ki je svoj čas igral veliko vlogo na Balkanu. Njegovi predniki so bili Grki, ki so se naselili v Rumeliji in služili Turčiji kot dobrimi diplomati. Tudi umrl knez Aleksander je bil s početka

v turški službi in sicer najprvo kot guverner na Samosu, leta 1876. pa kot poslanik na Dunaju. A že čez leto dnega je turški zunanjji minister, ki ni bil z njim zadovoljen, odpoklical nazaj v Carigrad. Bogoridis pa je predobro poznal turške razmere, zato ni šel v Carigrad, marveč v Pariz. Vse njegovo premoženje je Turčija konfiscirala. V Parizu se je začel zanimati za bolgarske razmere in je bil leta 1879. tudi imenovan za prvega guvernerja Vzhodne Rumelije. Odslej je bil znan le pod imenom Akko-paša ter se je odlikoval kot diplomat in upravitelj. Njegove želje pa so še večje. Ko je leta 1881. nastal spor med liberalci in knezom Battenbergom, je Bogoridis menil postati naslednik Battenbergov na bolgarskem prestolu. Zato je podpiral begunce v vsakem oziru; podpiral je tudi gibanje za priklapljenje Vzhodne Rumelije Bolgariji. S tem se je pa zameril Rusiji in Turčiji in po preteklu petih let je bil mesto njega imenovan drug guverner za Rumelijo. Bogoridis se je preselil v Plovdiv v vedni nadi, da še doseže svoj cilj, a ko je prišel Ferdinand, je videl, da se mu ista ne izpolni nikdar. Preselil se je v Pariz, kjer je sedaj 86 let star umrl in zapustil veliko premoženje.

Dolgevi odvetniški kandidatov. Disciplinarni senat najvišjega sodnega dvora je povodom nekega revizijskega rekurza odločil, da ne more biti sprejet v listo od vetrniških kandidatov, kdor ima toliko dolgov, da jih ne more plačati.

Posledica boksanja. Znani bokser Jeffries, ki ga je porazil zamorec Johnson, je oglušil. Zamorec ga je namreč s pestmi bil tako po glavi, da ostane Jeffries gluhi za celo življenje.

Svetovni mirovni kongres zboruje letos v Stockholmu od 1. do 5. avgusta. Med predavanji je oglašenih več takih, ki vzbujajo vseobčne zanimaljanje. Govorila bosta med drugimi švicarski minister Gobat in profesor Oswalt-Leipzig, ki sta že bila oba odlikovana z Nobelovo nagrado; predavanji sta priglasila tudi Lev Tostoj, ki pride če le mogoče osebno in pa Ellen Key.

Civilne liste vladarjev. Poleg civilne liste pruskega kralja, ki je obenem nemški cesar, katero so povišali za približno 4.000.000 K, se poviša nekoliko civilna lista novega angleškega kralja. Zanimalo bo, koliko znašajo zdaj civilne liste raznih vladarjev. Ruska civilna lista znaša 36.000.000 do 41.000.000 K, avstro-ogrška

vi vrsti išče stikov z Rusijo, ni mogoče naprej, treba je iskati drugih poti. Najnaravnješa je, da se organiziramo kat. Slovani med seboj in kadar bo kat. slovanstvo edino, se bodo druga pota sama ob sebi pokazala. Vendar pa naj naše delo ne gre proti Rusiji, ampak samo brez Rusije. Ta večer je zato tolekega pomena, ker se je menda prvič sedaj zgodilo, da je poljsko dijaščvo sprejelo večje število slovanskih goščov. Ves izlet zastopnikov slovan. kat. dijaščva v Krakovu pa je posledica delovanja Slovan. lige katol. akademikov.

TRGOVINSKI MINISTER DR. WEISSKIRCHNER O POLOŽAJU KRŠČANSKO - SOCIALNE STRANKE.

V nekem razgovoru, ki ga je imel trgovinski minister Weisskirchner z nekim urednikom »Reichsposte«, je minister izjavil, da so vse nade za razdor v krščanskosocialni stranki neutemeljene. Ako bi pa taka nevarnost nastala, stori on vse, da jo odstrani. On da bo vedno nastopal za edinost in velikost stranke. Kar se tiče njegove osebe, da je že izjavil javno in slovesno, da je pripravljen izpolniti politično oporno dr. Luegerja, kakor hitro mu bo to možno. Kakor znano, je dr. Lueger določil v svoji politični oporoki dr. Weisskirchnerja kot svojega naslednika na dunajskem županskem stolu.

STRELNE VAJE NA AVSTRIJSKIH SREDNJIH ŠOLAH.

Iz Prage poročajo: Prihodnje šolsko leto bodo skoro na vseh srednjih šolah upeljali strelne vaje. Domobransko poveljstvo v Pragi se je že obrnilo na srednje šole na Češkem, da dobi pregled za potrebno orožje. Pouk bo prostovoljen in sicer za višja dva razreda ter ga bodo vodili častniki. V oktobru bodo strelne vaje po telovadnicah z navadnimi puškami, spomladi pa z vojaškimi puškami in ostrimi patronami na vojaških streliščih.

SPLOŠEN SOCIALNODEMOKRAŠKI SHOD.

V Tolicah na Češkem je bilo posvetovanje socialnodemokraških zaupnikov, v katerem je poročal poslanec Seliger. Sprejela se je resolucija, v kateri se zahteva, naj se skliče splošen socialnodemokraški strankarski shod, na katerem naj se za vedno reši narodnostno vprašanje v socialni demokraciji.

BOSENSKI SABOR

je dne 23. t. m. pričel podrobno razpravo o proračunu. Izvoljeni so bili finančni, agrarni in začasni odbor. Poslanec dr. Jankiewicz je položil mandat, ker je bil izvoljen na podlagi programa Hrv. Kat. Udruge, s katero pa se po znani izjavi dr. Šarića ne strinja več. Razpiše se nova volitev.

Telefonska in brzjavna poročila.

VELIKA SOCIALNODEMOKRAŠKA ZBOROVANJA.

Berlin, 27. julija. Včeraj zvečer so bila tu velika socialnodemokraška zborovanja kot priprava strankinemu zboru v Magdeburgu. Socialnodemokraške poslanke, ki so v Badnu glasovali za proračun, so shodi obsodili ter so bile sprejete tozadevne resolucije.

BOLGARSKI KRALJ NA CETINU.

Cetinje, 27. julija. Bolgarski kralj Ferdinand pride k jubileju črnogorskega kneza na Cetinje.

IZ HRVAŠKE.

Zagreb, 27. julija. Dr. Lončarić, urednik »Hrvatsva«, je imenovan za ravnatelja tukajšnjega zavoda za sirote.

HIŠNE PREISKAVE PRI SRBSKIH DIJAŠKIH DRUŠTVIH NA DUNAJU.

Sarajevo, 27. julija. »Hrvatski Dnevnik« poroča, da se je na zahtevo bosanske vlade izvršila pri srbskih dijaških društvin »Zora« in »Srbadija« na Dunaju hišna preiskava, pri čemur se je zaplenilo več zapisnikov iz zadnjih časov. Baje so te hišne preiskave v zvezi z napadom na generala Varešanina, ker se poroča od verodostojnih strani, da je imel napadalec Žerajić z obema društвoma ozke zveze.

SLOVANSKA KNJIGOTRŽKA ZALOGA ZA BALKAN.

Peterburg, 27. julija. Pod predsedstvom predsednika akademije znanosti Deševa se je vršilo tukaj posvetovanje ruskih in bolgarskih knjigotrž-

cev, da bi ruski knjigotržci kot delničarji sodelovali pri trgovski družbi, ki naj bi ustanovila veliko knjigotrško podjetje v Sofiji za cel Balkan. Poseben bolgarski pooblaščenec bo potoval v Peterbug, da ukrene najpotrebnejše. Poleg tega so prosili srbski knjigotržci, naj se ruske književne razstave na srbske stroške premesti v Belgrad ter naj se podobne razstave prirede v Zagrebu, Ljubljani in Pragi.

BOJ MED TURŠKIMI IN ARABSKIMI ČETAMI.

Carlgrad, 27. julija. Na meji Tunisa in Tripolisa se je bil krvav boj med arabskimi in turškimi četami. Poroča se, da je obležalo na mestu več sto mrtvih bojevnikov.

DVA BOLGARSKA UČITELJA UBITA.

Solun, 27. julija. Dva bolgarska učitelja, ki sta prigovaljala prebivalstvu, naj mirno izroči orožje, sta bila ubita.

MED GRŠKO IN TURČIJO.

Atene, 27. junija. Sem na počitnice došli turški poslanik iz Aten pravi, da je opetovanjo naznani grški vlad, da bi Turčija na izvolitev Krečanov v grško zbornico takoj morala odgovoriti z vojsko.

Carlgrad, 27. julija. Radi Krete namerava Turčija vnovič pričeti dogovore z velevlastimi. Turški veliki vezir bo radi tega iz Marijinih varov potoval v London in Pariz.

STRELA ZADELA V VOJAKE.

Kolin, 27. julija. Na vežbališču v Elsbornu je včeraj zadela strela bataljon 30. pešpolka, ki se je ravno vežbal. Nek štabni nadzdravnik je bil težko, dva častnika pa lahko ranjena.

KOLERA V ROTTERDAMU.

Rotterdam, 27. julija. Na koleri oboleni mornar Horn, ki je došel na parniku »Delsigl« iz Peterburga, je včeraj umrl. Parnik ostane v karanteni. O kakem drugem slučaju kolere se dolje še ni poročalo.

KOLERA V PETERBURGU.

Peterburg, 27. julija. Kolera v Peterburgu se silno širi. Včeraj je obolelo na koleri 78 oseb, od katerih jih je 16 umrlo. Doslej je na koleri oboleni v Peterburgu 280 oseb.

UPOR KAZNJENCEV.

Solun, 27. julija. Tu so se uprli kaznjenci. Straža je streljala in ustrelila štiri osebe.

MORILEC DR. CRIPPEN ARETIROVAN.

London, 27. julija. Včeraj je došla od detektivskega inspektorja Dewa brezščina brzojavka, da bo mogel bržkone še na morju izvršiti aretacijo ubeglega ameriškega zobozdravnika dr. Crippena in njegove ljubimke, ki sta na parniku »Montrose«, kakor se poroča. V zadnjih 24 urah brezščno brzojavljenje z »Montrose« ni bilo možče, vsled česar je treba čakati nadaljnih poročil. V slučaju, da je ubegli par v resnici na »Montrose«, se je odredilo, da se ju odvede nazaj na Angležko, še predno dospe parnik v luko Montreal.

London, 27. julija. Vest, da sta na parniku »Montrose« aretirana dr. Crippen in njegova ljubimka priznala umor, se ne potrjuje.

Mnenje g. I. Scharta

zdravnika v zdravilišču

Karlove Vari.

Gospod I. Serravallo,

T. Trst.

Naznanjam Vam na Vašo prošnjo, da rabim z uspehom že več let Vaše Serravallovo Kina-vino z železom proti oslabljenju vsled slabe hranje in proti vsakemu zadrževanju krvne tvorivite ter da Vaš izdelek zaseda trajno mesto v razporedu mojih ordinacij.

Karlove vari, 10. maja 1909.

Dr. Scharf.

Meteorologično poročilo.

Vrhina n. morjem 306.2 m, sred. zračni tlak 736.0 mm

Dan	Cas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Padavina v 24 urah v mm
26	9 zveč.	732.2	17.8	sl. szah.	del. jasno	
27	7. zjutr.	36.4	13.0	sl. jzah.	dež	45
	2. pop	36.6	18.8	sl. vzsvzh.	oblačno	

Srednja včerajšnja temp. 18.0° norm. 19.9°.

TRGOVINA ČENE.

Cene veljajo za 50 kg.

Budimpešta 27. julija.

Pšenica za oktober 1910	9.49
Rž za oktober 1910	7.05
Oves za oktober 1910	7.17
Koruza za avgust 1910	5.50
Koruza za maj 1911	5.65

SAMO 4 DNEVNI

Grand cirkus

Frères Villand

v Lattermannovem drevoredu pride v četrtek, 28. julija s posebnim vlakom z 20 vagoni v Ljubljano in bo že tisti večer

28. julija ob 8. uri zvečer

Velika otvoritvena gala predstava

z velikomestnim sporedom.

Vsak dan spremenjen spored.

2 veliki poslovilni predstavi

Ob 4. popoldne. Ob 8. zvečer.

Pri popoldanski predstavi plačajo otroci na vseh sedežih polovico.

Cene prostorom: Loža za 5 oseb 20 K., sedež v loži 4 K., sedež na tribuni 3 K., I. prostor 2 K., II. prostor 1-20 K., galerija 60 h.

Vstopnice ima v predprodaji Šešarkova tržnika v Selenburgovi ulici. 2129

Elektroradiograf „IDEAL“

hotel „pri Maliču“ zraven glavne pošte

SPORED: 1917

od srede 27. julija do petka 29. julija 1910.

1. Konjska dirka v Mirafiori. (Po naravi). — 2. Zrcalo tatvine. (Drama). — 3. Nasadi kokosovih orehov v Singapuru. (Po naravi). — 4. Pustolovčine v dolini zlata. (Drama). — 5. Anton bel in črn. (Kom.) Dodatek ob 7. in 1/2. 9. ur zvečer. — 6. Lepa milanica. (Komčn.). — 7. Nezmotljiv trik. (Komčn.). — 8. Trije tatovi. (Kom.). — 9. Ubegla miza. (Kom.). — Zadnja predstava se vrši ob lepem vremenu na prostem. — Vsak torek in petek od 6. do 10. sodeluje slavna Slovenska Filharmonija.

Anton Breskvar

stavbni ključar

Ljubljana, Florijanska ulica štev. 9

priporočam se slavnemu občinstvu, kako tudi častni domovincim za vsa v mojo stroko spadajoča dela, kakor:

ogra-e za grobove, križe, obhajline

mize, navadne in žične ograje, vrata,

Velika zaloga štedilnikov,

kurjavna in pepelna vrata, zapahi

dimmikov, strelovodi, zastori

na valjcih itd. itd.

Priporočam se tudi za vsakovrstna

popravila, katera izvršujem hitro in

po nizkih cenah. 2130

Sprejme se

Gospodinčna

iz poštene hiše, katera je že nekoliko izurjena v trgovini, v pisavi in računstvu v manjšo trgovino

v deželi, Gorenjsko. Plača po dogovoru. Vstop takoj. Naslov pove iz prijaznosti upravnosti tega lista. 2091 3-1

Sode iz belega hrastovega lesa, trpežni, močni

Sode od finega spirita vinski sode

krasni izdelek, iz belega hrastovega lesa, močne, trpežne, popolnoma nove iz tovarne spirita za fini spiri in za vino pripravljeni, za vsako vino izborni, takoj rabljivi za kar se jamči, odda v velikosti po 300, 400, 500, 600, 700 do 1000 litrov držeče, na zahtevo tudi 100 do 200 litrov ali manjše po prav solidnih nizki ceni

Izvršuje vse
: bančne :
: posle. :

J. C. Mayer, Ljubljana, Stritarjeve ulice. Banka in menjalnica. Manufakturna trgovina na debelo in drobno.

Zaloge :
vseh vrst sukna,
platna ter manu-
fakturnega blaga.
3027

N.F. Schaffer

nadzornik c. kr. državne železnice v Beljaku prosi, da se mu dopošlje 11 škatelj tako izborna učinkujočih 3281

Salmijakovih pastil
(našeli lajšajočih, sile razkravajočih)
lekjarja Piccoli v Ljubljani, c. in kr. dvornega založnika, papeževega dvornega založnika. Ena škatljica 20 vin., 11 škatelj 2 kroni. Naročila po :-: povzetju. :-:

Velika hiša

v Ljubljani, dobro ohranjena, se radi družinskih razmer **proda** iz proste roke. Vprašanja pod: „W 8493“ odpošilja anonimna pisarna Rudolf Mosse, Dunaj I., Seilerstraße 2. 2083 6-1

Pristno brnsko blago

za pomladansko in poletno sezono 1910.

Kupon
3-10 metr. dolg,
za kompletno
moško obliko
suknjo, hlače, telovnik zadostno, stane le
Kupon za črno žensko obliko **K 20-**, kavor
tudi blago za površnike, turistovske oblike, svileni
kamgarji itd., pošilja po tovarniški ceni kot reela
in solidna, celoznamana

zaloga tovarniškega sukna
Siegel - Imhof v Brnu

Vzorci zaston in franko.

Vsled direktnega narocila blaga pri tvrdki Siegel-Imhof iz tovarne imajo zasebniki mnogo prednosti. Vsled velikega blagovnega prometa vedno največja izbira povsem svežega blaga. Stale, najnižje cene. Tudi najmanjša narocila se izvrše najskrbnejše, natančno po vzoru 440

Dobro idoča 2069

gostilna

se išče v najem. Ponudbe pod
„Gostilna“ na upravo Slovence.

IZPELJAVA
vseh poslovnih transakcij. - Izdajanje čekov, nakaznic in
KREDITNIH PISEM
za vsa glavna in stranska mesta tu- in inozemstva.

Izdajatelj: Dr. Ivanacij Žitnik.

Pozor gostilniški uslužbenci

Za novo restavracojo in kavarno „Be-
llevue“ na Šišenskem razgledu, katera se
namerava s 14. avgustom otvoriti se
sprejme več zanesljivo izurjenih plačilnih
natakaric, podnatakaric, blagajničarko
točača in osebe za kuhičino.

Sprejmejo se tudi za ob nedeljah le
dobro izvežbane pomožne natakarice.
Ponudbe vposlati in za predstaviti se
je takoj pri

Avgustinu Zajcu

restavraterju
Ljubljana, Sodna ulica štev. 6.

Dež. lekarna pri Mariji Pomagal'

M. LEUSTEK
Ljubljana, Resljeva cesta 1

zraven cesarja Franc Jožeta jub. mostu
priporoča ob sedanjem času za jemanje
najbolj pripravno, pristno, čisto in sveže
Doršovo med, ribje olje prebavljivo. Maša
steklenici 1 K, večja 2 K.

Tanno-chinin tinktura za lase, ki okrepčuje
je lastiše in
preprečuje izpadanje las. Cena steklenici
z rabilnim navodom 1 K.

Slovita Melusine ustna in zobna voda deluje
na proti zobolom in gnjilibi zob, utrdi
dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz
ust. — Steklenica 1 K. 3499

Zaloga vseh prekušenih domačih zdravil,
katera se priporočajo po raznih časopisih in
cenikih. Med. Cognaca, Malaga, rumu itd.
razpošilja po pošti vsak dan dvakrat.

Za slabokrone in prebolele :

je zdravniško priporočano
črno dalmatinsko vino
najboljše sredstvo

KUĆ
4 steklenice (5 kg) franko K 4-
BR. NOVAKOVIC, Ljubljana.

Ženske LASE
1672 30-1
odstrižene in zme-
šane kupujem po
najvišji ceni

M. Podkrajšek frizer za dame in gospode
Sv. Petra c. 32 Levčeva hiša.

Izdelujem vsa lasna dela.

2 donašalca

(Zuträger) išče za takoj neka večja
kavarna. — Naslov pove uprava
»Slovence«. 2120 3-1

Lepi prodajalniški prostori

pripravljeni tudi za pisarne in stanovanje
v suterenu (2 sobi s kuhinjo in pritiskli-
nami dajo se 2125 3-1

s 1. avgustom v najem.

C. KR. PRIVIL. BANCNA IN MENJALNICA DELNSKA DRUZBA
MERCUR

OSREDNJA MENJALNICA:
DUNAJ I., WOLLZEILE 1.

Podružnice: Baden, Češka Kamnica, Češka Lipa, Brno, Dux, Gablonz a. M. Grasitz, Krakov, Litomerice, Moravský
Zumberg, Mödling, Meran, Novi Jičín, Pízen, Praga, Liberec, Dunaško Novomesio, Česká.

Tisk: »Katoliške Tiskarne«.

Ivan Jax in Sin

Durajska cesta 17, Ljubljana.

Kolesa iz prvih tovarne Avstrije:
Dürkopp, Styria (Puoh), Waffenrad.

Švalni stroji

izborna konstrukcija in elegantna izvršitev iz tovarne v Linzu.
Ustanovljena leta 1867. Vzetenje poučujemo brezplačno.

: Adlerjevi :
pisalni stroji.

Ceniki zaston, in franko

Knjigoveznica „Katol. tisk. društva“ v Ljubljani

se priporoča v izdelavo vsakovrstnih knjigoveških del.

Specijaliteta: črtanje poslovnih knjig

za denarne zavode, trgovce, tovarnar e, društva i. t. d.

Vsako naročilo se točno in natančno po predpisu
izvrši. Raznovrstni vzorci na zahtevo brezplačno.

St. 430/pr.

2122 3-

Razpis.

Za pisarniško službo pri deželnem odboru kranjskem se sprejme

pisarniški praktikant

z adjutom letnih 1200 K. Za to službo se zahteva z dobrim uspehom prebit izpit kake srednje šole.

Če dotični prosilec dokaže, da je že izvežban v politični pisarniški službi, ga bo deželni odbor eventuelno takoj imenoval pisarniškim oficijalom z letno plačo 1600 K in aktivitetno doklado 504 K.

Prosilci za to službo predložijo svoje s krstnim listom, z zdravniškim spričevalom, z dokazili o znanju slovenskega in nemškega jezika ter z drugimi potrebnimi sproščevimi opremljene prošnje.

do 25. avgusta t. l.

podpisanimu deželnemu odboru.

Deželni odbor kranjski

v Ljubljani, dne 22. julija 1910.

NAKUP IN PRODAJA

vseh vrst rent, obligacij, državnih papirjev,
akcij, prioritet, zastavnic, sreček t. t. d., i. t. d.
Zavarovanje proti izgubi pri žrebovalnih srečah in vredni papirjevi
Prospekti in cenike premi, zaston, in trakci

Odgovorni urednik: Ivan Štefe.